

Erzsébetváros és vidéke.

Társadalmi, köznevelési, közigazgatási és közgazdasági hetilap.

Előfizetési árak: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 f, egyes szám 12 f. Hivatalos hirdetések díja: 100 szó után 4 K, minden megkezdett további 100 szó után 1 K 50 f. Nyiltéri közlemények soronkint 30 f. Egyéb hirdetések díjai a kiadóhivatalban tudhatók meg.

**Megjelenik
minden vasárnap.**

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők.
Kéziratokat nem adunk vissza.
Névtelenül beküldött cikkeket lapunkban nem közölhetünk.

Borszék útja a székely vasutak mentén.

(Bényei Zsigmond, máv. felügyelő szakértekezése és dr. Hankó Vilmos „Székelyföld“ c. műve nyomán.)

A székely vasutaknak évtizedek óta emlegetett ügye az 1895. évi VII. törvénycikk meghozatalával jutott a megvalósulás stádiumába. A mondott törvénycikk felöleli az egész székely vasúti hálózatot — megállapítja, hogy Sepsiszent-Györgytől Szászrégenig építendő a székely vasutak fővonala; Csikszenttamástól, illetőleg a Marosfőtől Székelyudvarhelyig volna létesítendő egy helyi érdekű vasút. A Sepsiszentgyörgytől Madéfalváig s a gyimesi szorosig terjedő vonal már ki is épült s évek óta üzemben van. Most már a szászrégen—madéfalvai, 146,8 km. hosszú vonal készítenő fokozatosan. A székelyudvarhelyi szárnyvonalra csak azután kerül rá a sor. Ennek a vonalnak az építését esetleg magán vállalkozók fogják eszközölni.

Az 1895. évi VII. törvénycikkben az egész székely vasúti hálózat építésének költségét 25 millió forinttal irányozta elő a magyar országgyűlés. Ebből az összegből az eddig elkészült vonalakra 12,8 millió forint esett, amelyből a gazdaságos módon végzett építés 350,000 forintot takarított meg. Az ország jelenlegi helyzete mellett csak fokozatosan létesíthető szászrégen—madéfalvai vonal építésére szükséges — az idő közben végzett részletes nyomjelzés, tervezés és költségszámítás szerint — 27,8 millió K, amely a nagy beruházási kölcsönből lesz fedezendő.

Most már biztos reményünk van arra, hogy ez a nagy fontosságú hálózat, amely hivatalosan egy természeti kincsekkel megáldott, igyekvő, de szegény lakosságú vidéket hozzáférhetővé, iparát és kereskedelmét virágzóvá, nyers terményeit keresettekké és könnyen elszállíthatókká tenni: szakaszonként egész hosszában létesülni fog.

A szászrégen—madéfalvai vasútvonal közigazgatási bejárása az elkészített részletes tervezet alapján már az 1898—99. években megtörtént.

Mint a már kiépített sepsiszentgyörgy—gyimesi vonal, a szászrégen—madéfalvai vonal is másodrendű fővonallal lesz, amely mintegy középen áll az első rendű fővasút s a helyi érdekű vasút között.

A legközelebb létesítendő szászrégen—dédai vonalrész 26,3 km. hosszú sík pálya. Szászrégentől kiindulva, a Maros bal partján halad Alsó- és Felső-Idecs, Maros-Vécs, Holtmaros, Magyaró és Oroszfalu határában. Majd átkelve a Maros folyón, Kövesd határát is érintve, eléri Dédát.

A déda—gyergyóvárhegyi 53,1 km. hosszú vonalrész nehéz völgy pálya. Füleháza, Bisztra, Ratosnya, Palota-Ilva és Göde—Mesterháza határán át vezet, Oláh-Taplica és Gyergyó-Várhegy közt átszeli Maros-Torda és Csikvármegyék határát, majd Gyergyó-Remete és Ditró területét metszi s a ditrói határba tervezett Gyergyó-Várhegy állomás előtt a vonalrész, amely egész hosz-

szában a Maros bal partján haladt, a jobb part-ra jut.

A gyergyóvárhegy—madéfalvai 67,4 km. hosszú vonalrész két harmada közepes nehézségű völgy-pálya, egy harmada pedig közepes nehézségű hegyi pálya. A pályanyom csakhamar eltávolodik a Marostól s Marosfő állomásig nem is tér vissza hozzá.

A vonal Gyergyó-Ditró, Szárhegy, Gyergyó-Szent-Miklós, Tekerőpatak, Kilyénfalva és Gyergyó-Vasláb községeket balra hagyva, Csik-Szent-Tamás határában éri el a Maros és Olt folyók Gréces nevű vizválasztójának legmagasabb pontját. Innentől kezdve a megkezdett út bal oldalán halad, átszeli az Olt folyót és Csik-Szent-Domokost balra, Csik-Szent-Tamást (Marosfő állomással), Jenőfalvát, Karcfalvát pedig jobbra hagyva, Olt-falu előtt ismét átvezet az Olton, majd Dánfalva és Csikmadaras belsősegeit érintve, Göresfalván át Csik-Bákos határába érünk, ahol az Olt folyót harmadszor ismét átveszük a szászrégen—gyimesi vasút Madéfalva állomásába.

*

A székely vasutak ezen vázlatos ismertetése után az érintett helységekről kívánok egyet-mást elmondani.

Szászrégen város a könyékén lévő öt szász faluval német sziget a magyarság közepette. Magaslaton fekszik a Maros jobb partján, házai meglehetősen szétszórta épültek, csak a nagy piacon sorakoznak szabályosan.

Szászrégen 1848-ban java részt elpusztult. 1803-ban szabad királyi várossá lett, most rendezett tanácsú város, körülbelül 6000 német, magyar és román lakossal, akik szőlő és földműveléssel, iparral és kereskedelemmel foglalkoznak. Középületei közül a város háza s az evangélikus templom és allgimnázium említendő.

A várossal összeépült Magyarrégen faluban magyarok és románok laknak.

Alsó- és Felső-Idecs után a Maros jobb partján Vécs falu következik, a Kemények ódon nagy várkastélyával, amelyet 1848-ban az oláhok pusztítottak el; a család újabban helyreállította.

Vécs-et elhagyva, a Maros mellett visszavább utunk. Az utközben érintett falvakat nagyrészt románok lakják.

Dédánál a völgy összeszorul, Bisztránál pedig már a Maros-szorosba jutunk. A hegyfalakat fantasztikus sziklacsoportok díszítik, a természet szeszélyes játéka folytán a csalódásig híven utánozva a középkori rabló lovagvárak romjait. A hegyek tetejét az örökzöld fenyő hatalmas erdei borítják. A völgyben a Maros kristály tiszta vize folydogál.

Ratosnyán túl a vidék egyre szebb, regényesebb.

Palota-Ilvánál a legkeskenyebb a Maros völgy-szorulata, tovább haladva ismét kiszélesedik. A Toplicának a Marosba ömlésénél találjuk Oláh-Toplicát, a Maros folyón üzött tutajozás közép-

pontját. A távoli Kelemen havas szolgáltatja a nagy mennyiségű fát, amelyet a szászrégeni és toplicai tutajkereskedők társulatának fűrészmalmai itt dolgoznak fel. 64 malom és fűrész van a faluban.

Különösen télen nagy az élénkség a Maros partján, mikor egész Gyergyó székely népe itt van, hogy a levágott fát a havasról a Maros mellé vontassa. Ilyenkor a Maros partját egész Ratosnyáig megrakják fatörzsekkel.

Toplica lakosai nagyrészt románok, számuk a határában lévő 8 havasi telep népességével együtt 5000 körül jár. A falu hosszú vonalban húzódik a Ratosnyától Borszék felé vezető út mellett. Öt temploma van. Csinos piacán takaros épületeket látunk, köztük a díszes Urmánczykastélyt remek kertjével.

A Maros jobb partján van a kellemes meleg vizű Urmánczy-fürdő, 1/4 órányira tőle a Maros jobb oldalán a Bánffy-fürdő.

Toplicáról jutunk Erdélynek legszebb, leglátogatottabb fürdőhelyére, Borszék-re.

A tervezett vasút nem érinti ugyan fürdönket, de könnyű odajutni Toplicáról, ahonnan 16 km.-nyire van. Kitűnő országút vezet innen Borszék-re és tovább a román határra, amely Borszékhez 13 km.-re esik.

Borszék-fürdő a keleti Kárpátok hegyóriásai között, az erdélyi részek északkeleti szögletében fekszik végtelen fenyvesek ölében, gyönyörű vidéken, 882 m. magasságban a tenger színe felett.

A fürdőtelep Borszék, Gyergyó-Ditró és Szárhegy, Csik megyei községek közbirtokosságának tulajdona, jelenleg bérbeadva Fekete Mór, dicsőszentmártoni születésű, vagyonos üzletembernek, aki fáradságot és költséget nem kimélve, minden módot és eszközt felhasznál arra, hogy az anya-természetnek ez a nagyszemű alkotása a mai, kényelemhez szokott közönség legraffináltabb igényeinek is minden tekintetben megfeleljen.

A fürdő és környéke igéző pompájában, parkszerű berendezésével meglepő panorámát nyújt.

A fürdőtelep középpontja a főkút, mellette van a töltőház, amelynek felső, nyitott része a zenészeknek és sétálóknak szolgál. A főkútból töltik a bel- és külföldi szállításra üvegeket, több mint 4 milliót évenként.

E kút vize Európának szénsavban legdúsabb forrásvize. Kivüle még sok ivóforrás van a telepen és környékén.

A főkút körül festői elrendezésben vannak építve a lakóházak és vendéglők.

A fürdők között a Lobogó foglalja el az első helyet, amelynek forrása 8—9° C hőmérsékletű túltelített szénsavas vizet szolgáltatnak. Ha a vízbe lépünk nagyon hidegnek érezzük. A szénsavas hideg víz hatása alatt a test sajátságos változáson megy keresztül, a szervezetet különös érzés fogja el: az ember teste rákvörös lesz, szinte elszibbad, majd felhevül, végre dideregni kezd. Ekkor a fürdőt el kell hagyni, hogy két markos

székely legény dörzsölése alatt, azután legalább $\frac{1}{2}$ —1 órai séta közben melegedjünk fel újra.

A Lobogó vize az izmokat és idegeket edzi és a testet nagyobb ellenállásra és erőkifejtésre képesíti.

A lobogó mellett van a meleg fürdő, ahol fenyő- és vasláp-fürdőket is készítenek. A többi fürdő közül felemlítjük még az Ó és Új Sáróst, a Lázár-fürdőt és a hidegvíz-gyógyintézetet.

A Sáska-Réten 60-nál több ivóforrás fakad, mind erős savanyú vizű, leginkább szénsavas mésztartalmú és natrium tartalommal. Igen sok bennük a szabad szénsav.

A Lobogó fürdőtől 10 perc alatt szép sétaúton a Kossuth kúthoz és Petőfi kúthoz érünk, ahonnan kellemes kirándulást tehetünk a közeli és távoli vidékre. Nincs messze a Kerekcsék, elragadó kiáltással köröskörül nagy területre, ködbe vesző havasokra.

Ez a hegy mésztuffból áll, amely palán rakódott le. Alakjának változatosága, ábrándos sziklacsoportjai, medencéi, didalkapui, gúlái, folyósói, oszlopcsarnokai és barlangjai lebilincselik a szemlélőt, foglalkoztatják fantáziáját.

Érdekes kiránduló hely a Bagolyvár is; mellette elhaladva a Kósánc sziklafolyosóba érünk, amelynek két oldalán a rendkívüli hűvös Medvebarlangok tátonganak. Ezeknél csak a Jégbarlang hűvösebb.

A 20—25 m. magas sziklák tetején fenyők nőnek, fehér oldalukat moh és zuzmó tarkítja.

A Tündéerkert fenyvessel körülvett szép tisztás.

Vig majálisok, nagy cigánypecsenye- és pityóka-sütések esnek az Arany János kút tájékán s a József főherceg kút közelében.

Kellemes közeli kiránduló helyek még: a Bükkhavas, Nagyviszhang, Verőfény stb. A távolabbiak közül felemlítjük Bálbort és a Kolomen havast, Tölgyest és a román vámot s a Gyilkos tavat, ahol Jókai hyalichor telepe van „A jövő század regényében“.

*

De térjünk vissza a Maros völgyébe, ahol a gyergyói havasok tövében a Marconka patak mellett hosszan elnyúló Ditró községet találjuk. Nyugat felé majdnem a Marosig ér, amely Remeté falutól választja el. Csinos piaca s a körülte épült emeletes házak városias szint adnak a helységnek. Lakosainak száma körülbelül 6000. Fő foglalkozásuk a fakereskedés. Sok családnak ad kenyeret a borvíz-fuvarozás is.

Ditrótól keletre a Piricske hegyet érjük. Ebből fejtik a ditróit nevű szemcsés, szép ásványt, kőszinű, világos pettyekkel; ez olyan kemény, mint a gránit: oszlopokat, vázakat és egyéb dísműveket készítenek belőle. A marosvásárhelyi Bem-szobor talapzata is ebből készült.

Gyergyó-Szárhegy csinos és népes falu a lapályra kikönyöklő Szármányhegy aljában. Fényes tornyú temploma magaslaton épült. A falu házai közül büszkén emelkedik a Lázár grófok ódon kastélya, amelyben Bethlen Gábor fejedelem nevelkedett. A falu bal oldalán végighúzódo hegy lejtőjéről a ferenciek kolostora és szép temploma tekint szét a vidéken.

Gyergyónak középpontja Gyergyó-Szent-Miklós nagy község a Békény patak partjain, a gyergyói havasok tövében. Mintegy 6000 lakosa közt 1200 örmény van, akik többnyire kereskedéssel foglalkoznak.

A helységnek legszebb része a tágas piac, amelynek háttérében római katolikus, két tornyú templom áll. A község északi szögletében van az 1839-ban épült örmény templom.

Gyergyó-Szentmiklóstól 4 órányira fekszik a turisták legkedvesebb kiránduló helye: a Gyilkos tó, 1000 m. magasságban a tenger színe felett. Tükrre kb. 600 m. hosszú s 200 m. széles.

Vize kristály tiszta, mély. E csoda szép tó helyén régebben pompás havasi liget volt, amelyen át egyesülve folyt a Likas és a Gyilkos patak. 1837-ben megrendült a hegy s a völgy legszűkebb helyén bomlottak a sziklák és betemették a patak medrét; a patak elárasztotta és megtöltötte a völgyet: így keletkezett a Gyilkos tó. Sok jóízű pisztrángot fognak ki belőle.

Gyergyó-Szentmiklósról Tekerőpatak és Gyergyó-Vasláb, kis román falvakon át dél felé vezet az utunk, majd keletnek fordul s a Maros forrásának völgyén halad fölfelé. A vizválasztón, a Grécesen átkelve, csakhamar Csik-Szentdomokost érjük.

Ez Csiknak legészakibb falva, a Feketere, déli aljában, az Olt felső szűk völgyében. Kb. 3500 magyar és román lakosa van, akik csupán a fazekas mesterséget űzik házi ipar gyanánt. A község egyik hegye tiszta márvány, amelyet azonban csak utcakövezésre használnak.

A helység határában, a Pásztor bükkötön van Báthori Endre, erdélyi fejedelem sírja, aki Mihály oláhországi vajdával szemben vesztett ütközet után ide menekült s az erdők sűrűjében rejtőzött el. Álmában lepték meg, úgy sujtották agyon. Egyszerű feliratos fakereszt jelzi a véres tett színhelyét.

Csik-Szentdomokostól délre Csik-Szenttamás fekszik; alább Jenőfalva, Karcfalva, Dánfalva és Oltfalva következnek.

Karcfalva közepén dombon emelkedik a XIV. századból való templom, amelyet lövőrésekkel ellátott, magas falak vesznek körül. E falak még ma is egészen épek, mint voltak akkor, midőn a törökök elől menekülő felcsikiakat megvédték. A templom kincsei között becses régi edények találhatók.

Népes székely falu Csik-Madaras, amelynek lakosai különösen cserép-edények készítésével foglalkoznak. Minden ház fazekas műhely. A székely fuvaros, mikor ideér versben mondja el az utasának, amit a faluról tudni kíván:

„Ez a falu Madaras,
Hol a pap is fazekas“.

Továbbá délre Csik-Rákos községet találjuk. Érdekes temploma dombon épült csücsíves stílusban.

Rákostól délre fekszik Madéfalva (1600 lakossal). Közeliében van Siculicidium emlékjele, amely az 1764. évi január 17.-én elesett székegyek hamvait takarja. Épígy elfödi a nagy világ szeméi elől az élő székelység sok jó tulajdonságát, érdekes szokásait, festői öltözetét, sajátos és jellemző építkezését az ismeretlenség homálya; épígy üli meg a székely hegyeket és völgyeket a hozzáférhetetlenség sűrű, fojtó köde, amellyel eddig csak a vállalkozó turisták s a merészebb természetű utazók mertek megbirkózni. Most, hogy az építendő vasút a Székelyföldet is részesíti majd a gyorsabb közlekedés áldásaiban, mindenkihez közelebb hozva az erdélyi Svajcot: a nehezebben mozdulók is könnyebben rászánják majd magukat ennek a szép tájéknak a felkérésére, népének megismerésére. S nem bánják meg: mert tudásuk köre jelentékenyen tágul, elméjük kincstára értékes drágakövekkel gyarapodik, szívük nemes érzelmekkel gazdagodik, lelkük gyönyörködik a tájképek festői változatoságában, regényes alakulataiban és fölemelkedik a fenyvesek égbe nyúló gótikájával. S egy könnyesepp esordul ki a tövükben lakó derék, egyszerű, jó nép szerencsétlen sorsa, földhöz ragadt-sága fölött való elmélkedésük közben. S ez az igaz gyöngy az őszinte részvét, a meleg együttérzés könnye lesz, amely után már csak a teljes megértés következhetik és nyomában a haladéktalan segítség, a foglalkozás-nyújtás, a megéretté biztositása hazánk legősibb és leghívebb fiainak az élelmes székelyeknek szülőföldjükön való megmarasztása.

Az Isten segítse az érdemes munkát minél előbbi befejezéséhez, az Isten vezérelje, áldja és jutalmazza meg munkáit szép tervük sikerével, nemes céljuk elérésével!

Dr. Máté Lajos.

Városi közgyűlés, — 1904 június 23.-án.

Elnök a polgármester.

32. Elnök jelenti, hogy a városi pénztár ki-merültsége miatt a szegényalaptól 4000 K vett igénybe. Jövőhagyaték egyhangulag, jóvá a további szükségleteknek így módon való födőzése is, oly föltétellel, hogy a rendes jövedelmek befolyta után az előlegek azonnal lerovandók.

33. A Vöröskereszt Egyesület a kórháztelek átengedését kéri. — A törvénynek megfelelően a július 23-iki, erre a célra összehívott közgyűlés fog határozni.

34. A közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezi ki részvétét Dániel Márton volt orsz. képviselő és Török Gergely városi gazda halálán. — s tudomásul veszi a polgármester jelentését hogy a város közgyűlésének a temetésen való részvételéről gondoskodott.

35. A városi tanács előterjeszti Kis-Küküllő vmegye alispánjának 5681. 904. szám alatt kelt rendeletét, melyben fölszólítja a város közönségét, hogy a polgármester és rendőrkapitány javadalmait az 1886: XXII. t.-c. 66-ik §-a alapján rendezze; megtörténik 1904 január 1-jétől való hatályal, az eddig élvezett kórpótlékok megszüntetésével. — A polgármester javadalma évi 4000 K s 500 K lakásbér; a rendőrkapitányé évi 2900 K és 400 K lakásbér; — de mivel az 1904: X. t.-c. a közigazgatási tisztviselőknek magasabb lakásbért állapít meg, — a többlet azonnal fölvé-
tetik a költségvetésbe.

36. A városi vámjogosítványok bérlete az év végén lejárván, a közgyűlés 12011 Kban állapítja meg a kikiáltási árat, s elrendelte a szokásos eljárást új bérlet kötésére.

37. A közgyűlés javaslatlattelre útasítja a tanácsot, hogy a városi gőzmalom vágóhíddá alakítsák az esetre, ha a bérletre hirdetett új árverés eredménytelen maradna.

38. A közgyűlés elrendeli, hogy a faszükséglet kielégítésére a földmívelési miniszteriumtól a 65 éves Vosloch erdő rész kihasználására engedély kéressék. —

39. A kövező munkák ellenőrzésére s a vámházak helyének megállapítására kirendelt bizottságba megválasztatnak: Gorove Lajos, dr. Issekutz Győző, dr. Antalffy Manó, Márkovich János, Bokros Emil, Drágos Tivadar.

40. A névjegyzék kiigazító bizottságba megválasztatnak: elnökül: Ávedik Lukács; tagokul: Pokorny Béla, Drágos Tivadar.

41. A közgyűlés kiutalja özvegy Török Gergelynének, az elhalt férje által befizetett nyugdíj illetéket.

42. Pokorny Béla főjegyző és Csiky Gusztáv pénztárnok 6—6 heti szabadságot kapnak.

43. A jegyzőkönyvet Eperjesi Ferenc és Mühlsteffen Gusztáv bizottsági tagok hitelesítik

KÜLÖNFÉLÉK.

Nyári mulatság. Június 26.-án fényes és jól sikerült mulatságot rendezett az aranyifjúság a Dumbráva főnsíkon. Jelenvolt asszonyok: dr. Antalffy Manóné, Ehrlich Béláné, Gáspár Józsefné, Gencsy Gyuláné, Gorove Lajosné, Horváth Ákosné, dr. Issekutz Győzőné, Jeney Károlyné, Király Pálné, Kovácsy Albertné, Kulin Imréné, dr. Müller Györgyné, Papp Kálmánné, Sóos Károlyné,

dr. Szerdahelyi Zoltánné, Veress Szilárdné, dr. Zakariás Simonné, dr. Zintz Gusztávné; jelen volt kísasszonyok: Antalfy Erzsike, Barla Aranka és Piroška, Gencsy Rózsika, Gorove Katica, Issekutz Antonia és Irmika, Jeney Mariska, Király Anda és Máriskó, Kovácsy Ilonka, Krecsméry Mici, Kulin Rózsika és Sárka, Lengyel Pepike, Lengyel Stanci, Rozgonyi Anna, Soós Mici, Zakariás Gita, Zakariás Terézke, Zakariás Sárka, Zintz Elsa.

A társaság késő éjszakáig maradt együtt; az első kakasszó felé hazaindult a társaság, nagy része el oszlott, de a kitartóbbak folytatták a kaszinóban talán virradtig. —

Évzáró ünnepélyek. Június 29.-én tartotta meg záróünnepélyét a Rafaeli leányiskola s a főgimnázium. A közönség csekély számban jelent meg. A főgimnáziumban Laukó Albert kir. igazgató nyitotta meg az ünnepséget lelkes beszéddel, s aztán kiosztotta a jutalmakat, következő sorrendben, úgy miként a tanártestület megállapította:

Az Erzsébetvárosi takarékpénztár részvénytársaság által felajánlott 20 Kt Hockel Emil IV. Cseke Domokos VI. osztálybeli tanulóknak ítélte oda a tanári kar.

Erzsébetváros és vidéke gazdasági és iparbankja adományozta 1 darab 20 koronás magyar aranyra a példás magaviseletű és jeles előmenelű Horváth József VIII. oszt. tanulót érdemesítették.

A Genossenschaftsbank 30 koronás adományból Cseke Lajos I. Stein Róbert III. Wachsmann Gyula II. o. tanulók nyertek jutalmat.

Az örmény nyelv jeles tanulásaért a helyi Cameller-alapítvány igazgatósága 18, illetve Csiky L. Miklós e célra felajánlta 10 koronával együtt 28 koronát adományozott

E jutalomban a szaktanárral egyetértőleg Czárán Tibor, Pongrácz Simon II. Kabdebó Gergely, Krassowszky Ferenc III. Czibula Antal, Markovits Jakab, Papp János IV. o. tanulókat részesítette a tanári kar.

A vallás- és közokt. Miniszter úrtól adományozott könyveket Popovics Mihály V. Rozgonyi János VI. Szenkovits Dénes VII. o. t. nyerték el.

Ezután a nagy szünet üdvös fölhasználására buzdítván az ifjúságot, a tanulók szétszözltek termeikbe, s ott vették át munkásságuk jutalmát: évi bizonyítványukat és az intézet értesítőjét, melyben a kir. igazgató számol be, a bölcs vezetése alatt álló gimnázium és internatus évi működéséről.

Az elemi leányiskolában is osztottak jutalmakat, a sok között Avedik Lukács főesperes plébános „Az örmény kereszténység eredete” című munkáját, D. u. a leánykákat Juhász Károly főgimn. tornatanár grammophonja mulattatta.

Intézeteink értesítőit július 10-iki számunkban fogjuk méltatni. —

Pályázati hirdetés. A néhai Kabdebó Simon nevét megörökítő, évi 300 koronás ösztöndíj elnyerése végett pályázat nyitattik.

Fölvívatnak mindazon fitanulók, kik az Erzsébetvárosi örm. kath. plébánia keresztelési anyakönyvében vannak beiktatva, s általában legalább „jó”, vagyis a rendes tantárgyak felénél egygyel több „jó” tanjegyet nyertek, szegény, jó magaviseletű ifjak, kiknek mindkét nemű szülői örmény származásuak és a kik a középiskola IV. osztályát jó sikerrel már elvégezték, hogy iskolai bizonyítványnyal fölszerelt kérvényeiket az alapítvány elnökéhez f. évi július 31-ig bezárólag nyujtsák be, mert a később jelentkezők, vagy az itt jelzett bizonyítványnyal nem bírók kérvényei el nem fogadhatnak.

Egyenlően minősített folyamodók közül az részesül előnyben, aki a 4 alsó gimnáziumi osztályt Erzsébetváros áll. főgimnáziumában végezte.

A Kabdebó alapítványi bizottságnak 1904. évi június 30.-án tartott üléséből. Avedik Lukács főesperes-plébános, mint a Kabdebó alapítványi bizottság elnöke.

Korea királya éppenséggel nem szabad ember. Még a táplálékát és az étkezés idejét is pontosan megszabják neki. Tehéntejet csak a királynak szabad innia. Az étkezés foideje a délelőtt; ebben néha részt vesz a királyné is, de egy külön asztalkánál, a terem másik végében. — Házasodnia sem szabad a királynak saját akaratából. Ha király, vagy valamelyik királyi herceg házasulandó korban van, — ami a tizennégy éves kortól számít, — az előkelő koreai nemességnek valamenynyi eladó leányát rendelkezésére bocsájtják választás céljából Koreában a férfira nézve az asszony s a leány láthatatlan. Még maga a király is csak lakodalma napján látja hitvesét. Akkor sem látja ám olyannak, amilyen valójában mert az azeit fehér liszttréteg fedi; a lakodalma után három napig a szeme le van ragasztva és ezalatt a három nap alatt nem szabad beszélnie. A királyné, kivéve a családnak a legközelebbi tagjait, minden más férfira nézve láthatatlan. A hivatalos ünnepségeken, bankettekén, a táncosnók mutatványain s hasonló dolgokban részt vesz ugyan az udvartartásával együtt, de egy vékony gázfüggöny megvédi a kíváncsiak szeme elől. Ugyanigy van jelen az idegen diplomaták fogadásánál is. Koreában a trónöröklés teljesen a király kénye-kedvétől függ. Ha nincs királyi utód, nő is lehet uralkodó.

Hajdan és most. Mostanában Rómában és sok más helyen is egy fénykép volt látható, amely megkapó példáját adja annak, milyen muló minden földi dicsőség. A kép egy fehér hajú öreg nőt ábrázol, akit erőlyesen rendreutasít egy rendőr. Ez a nő Eugenia, a franciák egykori császárnéja! Az egykor oly ünnepezt császárné néhány napig Párisban volt nemrég és amikor keresztül haladt a Tuileriákon, egykori diadalának a színhelyén, lehajolt, hogy egyetlen szál virágot vigyen el emlékül. A parknak ama részén volt ez, amely a játszóhelye volt a fiának. Egy rendőr felelősségre vonta és a rendőrségre akarta vinni, mert tilos virágot tépni.

Csók vásár. Halmagen, romániai község dicskedhetik ezzel a sajátságos intézménynyel. Minden év szent Tódor napján országos vásárt tartanak Halmagenben, s a vásáron legutóbb nyolcvan falu vett részt. Különösen atal asszonyok sereglenek nagy számban a vásárra, de nem férjeik, hanem rendszerint az anyósuk kíséretében. A fiatal asszonyok virággal díszített boros kancsot visznek magukkal. Akivel találkoznak, az megizleli a bort, valami ajándékot ad az asszonynak, aztán megcsókolja. Aki visszautasítja a bort, az nemcsak a menyecskét, hanem annak egész családját is megsérti. De hát ki volna ilyen bolond? Csókolóznak derűre-borura az utcán, a korcsmákban, magánházaiban, mindenütt s legtöbbet a vásáron. Némelyek azt hiszik, hogy ez a szokás még a török időkből származik, amikor a törökök betörték Erdélybe s a fiatal asszonyokat elrabolták. A török fogságból Halmagenbe visszatérő nők, ahol éppen akkor vásár volt, boldogot, boldogtalant megcsókolnak. Ime a csók vásár eredete.

Korcsmai törvények a régi Babylonban. A szeszes italokkal való kereskedés ma is galyibát okoz a törvényhozásnak, úgy látszik a régi időkben sem volt másként. Babylonban például hihetetlenül szigoru törvények szabályozták az alkohol eladását. Legalább erre engednek következtetni a rendeletek, melyeket Hammurabi, Babylon király bocsátott ki 2250-ben Krisztus előtt. A fönn maradt nyomok rendkívül érdekesek, mert elárulják, hogy a babyloniaiak nagy mértékben élvezték az alkoholt és hódoltak a bortálnak. A rendeleteket magas dioritoszlopra vészték és Bel Merodach templomában el feltűnő helyen függesztették fel, hogy mindenki hozzáférhesen és tudomásul vehesse őket. Négy törvény gondoskodott a korcs márosokról, mind a négy alkalmas, hogy a mai viszonyok közt az összes korcs márosokat, elpusztítsa a föld színéről. Az első például így szól:

„Ha borral kereskedő az áruért gabona helyett ezüstöt fogad el, vagyis ittas embertől többet vesz, mint amennyit ad, vízbe dobandó”. A rendelkezésből kitűnik, hogy alkohol eladásával nők foglalkoztak és hogy az ittas vendég becsapását nem a modern fekete frakkos főpincérek találták ki. A második paragrafus sem rossz és arról tesz tanúságot, hogy a berugott babyloniai is úgy kurjongatott tört zuzott, akár a mai duhaj. De garázdálkodásáért nem őt büntették, hanem a korcs márost, ki ha a berugottat nem szállította azonnal az őrségre, életével fizetett. A harmadik paragrafus a papnőknek máglyahalál mellett megtiltotta, hogy korcsmába lépjenek. A negyedik korlátozta a szeszes itlok eladását az aratási idő alatt, ami kétség kívül bölcs intézkedés volt.

Jól megfelelt. Börne, amikor még alig volt húsz esztendő, egy alkalommal egy sereg vitakozó uriember közé került, ahol az akarata ellenére belevonták a társalgásba. Egy már idős uri ember, aki nagy hévvel vitatta a maga esztelen álláspontját, a következő szavakkal förmedt a fiatal Börnére, aki ellentmondott neki.

— Hogy mer maga ilyen fiatal ember léte re ellentmondani nekem? Az ön korában én még nagy számár voltam az ilyen dolgokban.

— Uraságod pompásan megtartotta magát — felelt Börne és hátat fordított neki.

Felelős szerkesztő: **Dr. Gillyén Kálmán.**

Kiadó laptulajdonos: Scholtes Albert.

H I R D E T É S E K.

Szám 1798—904. ttkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A hosszuaszoí kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírre teszi, miszerint a „Patria” takarékpénztár részvénytársaság végrehajtatónak Puska Ignát és Puska Áriton a Chirioné végrehajtást szenvedők elleni 82 K s jár. iránti végrehajtási ügyében a hosszuaszoí kir. járásbiróság területén fekvő Hosszupatak községi 439 számú tjkvben foglalt a Puska Ignát tulajdonát képező A † 5 rend 1726/1, 1727/1 hrsz. 22 Kra, a 6 rend 3682/2 hrsz. 33 Kra, a 7 rend 4155/3 hrsz. 6 Kra, becsült a hosszupataki 38 sztjkvben a Puska Áriton tulajdonát képező A † 1 rend 81, 84, 85 hrsz. 395 Kra, a 2 rend 1418/2 hrsz. 141 Kra, a 3 rend 1571/2, 1572/1 hrsz. 14 Kra, a 4 rend 2109 hrsz. 16 Kra, az 5 rend 2623/2 hrsz. 83 Kra, a 6 rend 3182/1 hrsz. 9 Kra, a 7 rend 4870 hrsz. 11 Kra, a 8 rend 4943/1 hrsz. 1 Kra, a 19 rend alatt felvett az 541 sztjkvben fölvelt 9383/99 4085 rész legelő jutalékra 1 K becsárban mint egészben és telekkönyvi birtok testenkint eladandó ingatlanokra elrendelte az árverést megtartására 1904 évi július hó 26-ik napjának d. e. 9 óráját Hosszupatak község házához kitűzte. — Az árverési feltételeket pedig a következőkben állapította meg. —

1. A kikiáltási ár, a becsár, melyen alol is elfog adatni az árverésre kitűzött birtok. —

2. Az árverés napjáig lenem járt dézsma váltság az új vevőt terheli. —

3. Az árverezni szándékozó köteles a fekvők becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 333 I. M. számú hórrendelet 8. §-ában kijelölt ova dékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy a bánatpénznek a bíróságnál eléleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni. —

Hosszuaszoí, 1904. évi április hó 23.-án.

Szám 1750-904. tlkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A hosszúaszói kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi miszerint Staule Rezső hosszúaszói lakos végrehajthatónak Máthé Béláné szül. Szántó Viktória végrehajtást szenvedő elleni 150 K s jár. iránti végrehajtási ügyében a hosszúaszói kir. járásbíró területén fekvő Hosszúaszó községi 73 számú tjkvben foglalt Máté Béláné szül. Szántó Viktória és Biegner Józsefné született Szántó Ilona tulajdonát képező A + 20 rend 642 hrsz. 46 Kra, a 21 rend 708 hrsz. 2 Kra, a 22 rend 709 hrsz. 12 Kra, a 23 rend 713 hrsz. 8 Kra, a 24 rend 714 hrsz. 18 Kra, a 25 rend 716 hrsz. 36 Kra, a 26 rend 733 hrsz. 36 Kra, a 27 rend 781 hrsz. 26 Kra, a 28 rend 784 hrsz. 2 Kra, a 29 rend 815 hrsz. 10 Kra, becsült a hosszúaszói 142 számú tjkvben a fentiek tulajdonát képező A + 19 rend 875/1 hrsz. 8 Kra, a 20 rend 891/1 hrsz. 32 Kra, a 21 rend 897 hrsz. 6 Kra becsült a hosszúaszói 178 sztjkvben a fentiek tulajdonát képező A + 10 rend 600/1 hrsz. 128 Kra, a 11 rend 726 hrsz. 12 Kra, a 12 rend 1415 hrsz. 130 Kra, becsült, a hosszúaszói 213 sztjkvben A + 33 rend 770/2 hrsz. 74 Kra, a 34 rend 2319, 2320 hrsz. 116 Kra, a 35 rend 2364 hrsz. 64 Kra becsült, a hosszúaszói 303 számú tjkvben A + 23 rend 654 hrsz. 56 Kra, a 24 rend 737 hrsz. 4 Kra, a 25 rend 742 hrsz. 4 Kra, a 26 rend 782 hrsz. 16 Kra, a 27 rend 783 hrsz. 2 Kra becsült, a hosszúaszói 631 számú tjkvben A + 3 rend 1511 hrsz. 26 Kra becsült, a hosszúaszói 704 számú tjkvben szintén a fentiek tulajdonát képező A + 5 rend 891 hrsz. 130 Kra, a 6 rend 733/1 hrsz. 32 Kra, a 7 rend 2211/2, 2212 hrsz. 136 Kra becsült és végül a hosszúaszói 33 sztjkvben a fentiek tulajdonát képező A + 27 rend 543/1/2 hrsz. 3 Kra becsült egészben és telekkönyvi birtok testenkint eladandó ingatlanokra elrendelte az árverést és megtartására 1904 évi július hó 21-ik napjának d. e. 9 óráját a hosszúaszói kir. járásbíróhoz a telekkönyvi irodába kitűzte. — Az árverési feltételeket pedig a következőkben állapította meg. —

1. A kikiáltási ár a becsár, melyen alól is elfog adni az árverésre kitűzött birtok. —

2. Az árverés napjáig le nem járt dézsma váltság az új vevőt terheli. —

3. Árverezni szándékozó köteles az egyes ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy a bánatpénznek a kir. adóhivatalnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni. —

Hosszúaszó, 1904 évi április hó 23.-án.

54

Szentkirályi Miklós, kir. albiró.

Biztos kereset

nyújtunk minden állású egyének sorsjegyek eladásával új törvényes módszerünk szerint. — Nem részlet-üzlet. — Ajánlatok intézendők: „Sorsjegy letéti bank“-hoz, 14 20—26 Budapest VIII., József-körút 16.

5 KORONÁÉRT
küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) kevéssé megsérült finom enyhe
pipere-szappant
rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezedá, jászmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes megküldése, vagy utánvétellel küldi: 43 7—52

SCHEFFER D. SÁNDOR
BUDAPEST, VIII. ker., Bezerédy-utca 3. szám.

DUPLA VILLANY DELEJES KERESZT
vagy
CSILLAG
D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít felüdit jótállás mellett: **köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz, hallás, epilepsia, (eskor), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, ehettelenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél.** Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb **45 nap alatt** meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már semmisenem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérleteni; meg vagyok győződve, készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona,
idült betegségeknek alkalmazandó.

A kis készülék ára 4 korona,
könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

SCHEFFER D. SÁNDOR
BUDAPEST, VIII., Bezerédy-utca 3. szám.

EGY AMERIKAI GYORSFŐZŐ
és
EGY HÁZTARTÁSI MÉRLEG
ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét túlhalmozott raktáromból világhírű s kiválóságukért általánosan kedvelt **mexikói ezüst-áruimat** és pedig:

6 drb.	mexikói ezüst asztali kés,	
6 "	" " evővillát,	
6 "	" " evőkanalat,	
12 "	" " kávéskanalat,	
6 "	kiváló dessertkést,	
6 "	" dessertvillát,	
1 "	mexikói ezüst levesmerítő kanalat,	
1 "	" " tejmerítőt,	
2 "	eleg. szalon asztali gyertyatartót,	

46 drb. összesen csak **6 frt. 50 krajcár.**

Minden megrendelő ezenkívül **jutalomképen egy amerikai gyorsfőzőt** és egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kilo hordképességű **háztartási mérleget** kap teljesen díjtalanul. A **mexikói ezüst** egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért **25 évi jótállást** vállalok. Szétküldés a pénz előleges megküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból: 41 8—52

SCHEFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

HIRDETÉSEKET
jutányos árban elfogad az
„Erzsébetváros és vidéke“
kiadóhivatala.

Egy háztartási mérleg
ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét túlhalmozott raktáromból világhírű kiválóságukért általánosan kedvelt

MEXIKÓI EZÜST ÁRUIMAT
és pedig:

6 darab mexikó ezüst asztali kés, 6 darab mexikó ezüst evővillát, 6 darab mexikó ezüst evőkanalat, 12 darab mexikó kávéskanalat, 6 darab kiváló dessertkést, 6 darab kiváló dessertvillát, 1 darab mexikó ezüst levesmerítő kanál, 1 darab mexikó ezüst tejmerítő, 1 darab elegáns szalon asztali gyertyatartót

46 darab összesen csak **6 forint 50 krajcár.**

Minden megrendelő ezenkívül jutalomképen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 1/2 kilo hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. — A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 25 évi jótállást vállalok. — Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén, vagy utánvétellel történik az európai raktárból:

DENKER JÓZSEF közp. forgalmi áruhza Budapest, VII., Hernád-u. 54.

3 frt 40 kr. utánvétellel egy vég szepességi vászon 6 teljes férfi vagy női ingre, 90 cm. széles, kitűnő minőségben, 5 évi jótállással; számos elismerés. — **4 frt 50 kr.** utánvétellel egy elegáns férfi öltönyre, 3 méter divatos szövet, tetszés szerinti szíjben kapható

5 koronáért
küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) kevéssé megsérült finom enyhe piperezappant, rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezedá, jászmin s gyöngyvirágból szépen összeválogatva. A pénz előleges beküldése esetén vagy utánvétellel küldi

DENKER JÓZSEF Budapest, VII., Hernád-u. 54. Denker József Budapest, Hernád-u. 54.

Mintákat nem küldök, a nagy forgalom miatt lehetetlen.

10 20—20

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú portland cementet ajánl olcsó áron a

BRASSÓI PORTLAND CEMENT-GYÁR
BRASSÓBAN.

Erzsébetvárosban kapható **LANG ISTVÁN** úrnál.